

Economische betekenis toerisme en recreatie in het Land van Cuijk

Nulmeting (2014)

Colofon

Betreft: Economische betekenis toerisme en recreatie in het Land van Cuijk –
Nulmeting 2014

Opdrachtgever: Gemeenten in het Land van Cuijk

Contactpersoon: Dhr. R. Setz (gemeente Boxmeer)

Datum: 24 juni 2015

Opstellers: Rob Berkers (Berkers Advies) en Hilleke Koot (Bureau Verten Onderzoek)

Contactgegevens

Berkers Advies
Pottenbakkerstraat 5 - 2645 KR DELFGAUW
www.berkersadvies.nl
info@berkersadvies.nl
Tel. 06 - 36 16 59 34

Berkers Advies
Kennis van vrije tijd

BUREAU PARTNER IN
VERTEN ONDERZOEK

Inhoud

Managementsamenvatting	3
1. Inleiding	5
1.1 Het Land van Cuijk	5
1.2 Doelstelling van dit onderzoek	5
2. Onderzoeksaanpak	6
2.1 Afbakening.....	6
2.2 Methodiek	6
3. Aanbod	9
3.1 Inleiding	9
3.2 Verblijfsrecreatie	9
3.3 Dagrecreatie	12
4. Gebruik	15
4.1 Inleiding	16
4.2 Verblijfsrecreatie: aantal overnachtingen	16
4.3 Verblijfsrecreatie: gegevens over de bezoekers.....	18
4.4 Verblijfsrecreatie: dienstenaanbod	20
4.5 Dagrecreatie	20
5. Economische betekenis	23
5.1 Inleiding	23
5.2 Verblijfsrecreatie	23
5.3 Dagrecreatie	24
5.4 Totaaloverzicht	25
6. Benchmark	27
6.1 Bijdrage aan de regionale economie	27
6.2 Vergelijking met landelijke cijfers.....	27
6.3 Vergelijking met andere regio's.....	28
Bijlage 1 Enquêtevragen	31

Managementsamenvatting

Doel van dit onderzoek is om inzicht te bieden in het huidige functioneren (aanbod, gebruik en omzet) van de toeristisch-recreatieve sector in het Land van Cuijk. Hierdoor ontstaan handvatten voor de koersbepaling van gemeenten, RBT en ondernemers. Door over enkele jaren een vergelijkbaar herhalingsonderzoek te verrichten kunnen bovendien het gevoerde beleid en eventuele genomen maatregelen worden geëvalueerd. Om de benodigde informatie te verzamelen is een enquête voorgelegd aan de recreatieondernemers in het Land van Cuijk en is deskresearch uitgevoerd.

Verblijfsrecreatie

Er zijn 115 bedrijven die verblijfsaccommodatie aanbieden in het Land van Cuijk. Gezamenlijk bieden zij 16.500 slaappleatsen¹ aan. Veruit het grootste aandeel heeft de kampeersector: bijna 80%. Op campings vindt de helft van het aantal overnachtingen plaats. De recreatiewoningensector heeft een aandeel van 30%. In economisch opzicht zijn de hotelsector en de recreatiewoningensector het meest van belang. Circa 15% van de gasten van de verblijfsaccommodaties komt uit de eigen regio, ongeveer 25% woont binnen 50 km van het Land van Cuijk, ongeveer de helft komt uit de rest van Nederland en zo'n 10% komt uit het buitenland. De bezettingsgraad is in alle sectoren lager dan het landelijk gemiddelde. Soms zelfs fors lager.

Dagrecreatie

Naar de attracties, speeltuinen en dierentuinen in het Land van Cuijk kwamen in 2014 circa 230.000 bezoekers. De grootste trekker was Zoo Parc Overloon. Naar de evenementen in het Land van Cuijk kwamen zo'n 177.000 mensen. Er waren tien grotere evenementen. Het aandeel van bezoek aan musea/bezienswaardigheden in het totale dagrecreatieve bezoek is met 142.000 relatief hoog. De aanwezigheid van het Oorlogsmuseum is hiervan de belangrijkste oorzaak. Wandelen en fietsen gebeurt veelvuldig in het Land van Cuijk: in 2014 ging het om ruim 3 miljoen dagtochten. Ook recreatief winkelen is populair: bijna 2 miljoen dagtochten in 2014. Tenslotte de watersport (zeilen, oeverrecreatie, etc.); dit leverde 225.000 dagtochten op in 2014.

Economische betekenis

De totale vrijetijdssector in het Land van Cuijk (zoals deze in dit onderzoek is gedefinieerd) genereerde 113 miljoen euro omzet in 2014. Dit leverde zo'n 1.700 mensen een baan op. Dit betekent dat 4,7% van het totaal aantal banen in het Land van Cuijk in de toeristisch-

¹ N.B. het gaat hier om **slaappleatsen**, dus niet om standplaatsen, recreatiewoningen e.d. Zo heeft één standplaats op een camping 5 slaappleatsen en hebben recreatiewoningen vaak 4 tot 6 en soms nog wel meer slaappleatsen.

recreatieve sector te vinden is. Hiermee scoort de regio iets beter dan het landelijk gemiddelde.

Een flink deel van de inkomsten en de werkgelegenheid is –zoals overal in Nederland– gekoppeld aan het recreatief winkelen. Als het recreatief winkelen buiten beschouwing wordt gelaten bedragen de totale inkomsten 46,7 miljoen euro en is het totaal aantal banen circa 630.

Conclusies

Een van de opvallende conclusies uit het onderzoek is dat de bezettingsgraad van een groot deel van de verblijfsrecreatieve bedrijven in het Land van Cuijk onder het landelijk gemiddelde ligt. Het ontwikkelen van een goede strategie (door ondernemers en overheden) om dit te verbeteren is zeer gewenst. Immers, dan kan zonder uitbreiding van capaciteit de rentabiliteit van de bedrijven en de regionale economische impact worden vergroot.

De herkomst van de verblijfsrecreanten is gevarieerd. Voor de toekomst lijken ook op diverse fronten kansen te liggen om extra toeristen te trekken. Het buitenland mag daarbij zeker niet worden veronachtzaamd. Provincie-breed wordt ingezet op de internationale short stay markt. Het Land van Cuijk kan binnen de internationale promotie worden meegenomen, met name richting de Duitse markt.

In de promotie en marketing als vakantieregio zet de regio vooral in op de 55+-markt en op de gezinsmarkt. Dit lijkt een goede keuze. Beide groepen hebben bij een verblijf in het Land van Cuijk een gevarieerd aanbod, zowel binnen als net buiten het Land van Cuijk.

De twee grootste dagrecreatieve voorzieningen in het Land van Cuijk, Zoo Parc Overloon en het Oorlogsmuseum, investeren in het bedrijf om ook in de toekomst een goede rol te blijven spelen. Dit is positief, want deze beide trekkers zijn van groot belang voor het totale regionale toeristisch-recreatieve product.

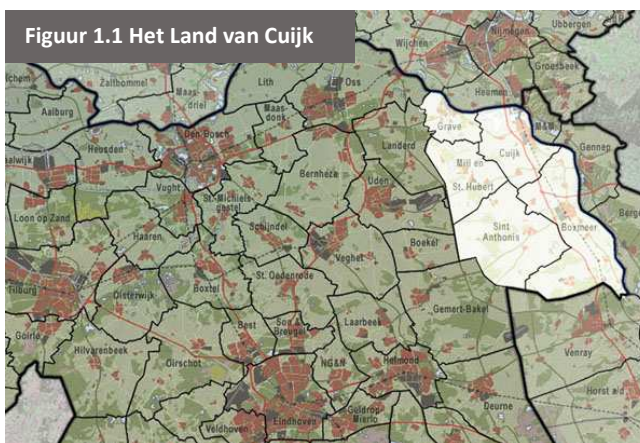
Evenementen kunnen van flinke economische betekenis zijn. En, anders dan voor de meeste recreatievoorzieningen geldt; ze kunnen veelal snel en zonder ingrijpende maatregelen van de grond komen. Hier liggen wellicht mogelijkheden voor het Land van Cuijk.

Recreatief winkelen levert een zeer fors aandeel in de toeristisch-recreatieve bestedingen. Beleid dat gericht is op het aantrekkelijk maken en houden van de kernen loont dan ook.

1. Inleiding

1.1 Het Land van Cuijk

‘Het Land van Cuijk, Land van Heerlijke Ontmoetingen’, op deze wijze profileert deze regio in Noordoost Brabant zich. Het is een gevarieerd gebied met prachtige natuur, interessante cultuur en volop recreatieve mogelijkheden. Desondanks is de regio bij toeristen en recreanten nog relatief onbekend. Reden voor de vijf gemeenten in het Land van Cuijk (Boxmeer, Cuijk, Grave, Mill en Sint-Hubert en St-Anthonis) om de handen ineen te slaan en gezamenlijk recreatie en toerisme van extra impulsen te voorzien. Een belangrijke rol daarbij speelt het Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT) Land van Cuijk dat sinds 2014 als marketingorganisatie actief is in de regio. Waarbij uiteraard de ondernemers de belangrijkste spelers zijn en blijven om de gewenste groei in recreatie en toerisme te realiseren.

1.2 Doelstelling van dit onderzoek

Voor elk van de gemeenten in het Land van Cuijk, voor het RBT én voor de ondernemers in het gebied is het belangrijk om goed zicht te hebben op de aard en de omvang van het huidige toeristisch-recreatieve product: wat is het aanbod? wie zijn de gasten? hoeveel geld gaat er om in de sector? Antwoorden op dit soort vragen helpen om de koers te bepalen.

Nu de samenwerking binnen het Land van Cuijk nog in een pril stadium verkeert is het van belang om een goede nulmeting te hebben van de economische betekenis van de toeristisch-recreatieve sector. Over enkele jaren kan dan via een vergelijkbaar herhalingsonderzoek worden bepaald of het gevoerde beleid succesvol is geweest.

Doel van dit onderzoek is om aan beide wensen tegemoet te komen:

- handvatten geven voor de koersbepaling van gemeenten, RBT en ondernemers
- inzicht bieden in het huidige functioneren (aanbod, gebruik en omzet) van de toeristisch-recreatieve sector in het Land van Cuijk ten behoeve van een toekomstige effectmeting.

2. Onderzoeksaanpak

2.1 Afbakening

In het onderzoek is zowel het dag- als verblijfsrecreatief bezoek aan het Land van Cuijk meegenomen.

Voor de verblijfsrecreatie zijn de volgende logiesvormen (toeristische en zakelijke overnachtingen) in het onderzoek meegenomen:

- Hotels
- Bed and breakfast-voorzieningen en pensions
- Groepsaccommodaties
- Bungalows/vakantiehuizen
- Campings (incl. mini- en boerderijcampings)
- Jachthavens

Voor de dagrecreatie zijn de volgende categorieën onderscheiden:

- Attractiebezoek
- Evenementenbezoek
- Cultuur (bezoek aan musea en bezienswaardigheden)
- Routegebonden buitenrecreatie
- Waterrecreatie
- Recreatief winkelen

In paragraaf 3.3. is beschreven uit welke activiteiten deze categorieën bestaan.

2.2 Methodiek

In grote lijnen zijn twee methodes toegepast om de benodigde informatie te verzamelen: een enquête onder de recreatieondernemers in het Land van Cuijk en deskresearch.

Enquêtes

Er is een tweetal enquêtes opgesteld; een gericht op verblijfsrecreatiebedrijven en een gericht op dagrecreatiebedrijven. Alle bij de onderzoekers bekende recreatieondernemers² in het Land van Cuijk hebben per e-mail een enquêteformulier ontvangen. Zij konden deze vervolgens digitaal invullen en versturen. De respons op de enquête was 54% voor de verblijfsrecreatiebedrijven en 57% voor de aanbieders van dagrecreatievoorzieningen. Voor een onderzoek zoals dit geldt een respons van boven de 50% als goed.

Nadere analyse dagrecreatie

De enquête onder vrijetijdsondernemers brengt een deel van de dagrecreatiesector in beeld, namelijk daar waar een ondernemer/exploitant actief is (zoals dagattracties, musea en bezoekboerderijen). Om ook andere vormen van dagrecreatie in beeld te brengen is een analyse gemaakt van data van het ContinuVrijeTijdsOnderzoek (CVTO)³.

Berekeningen CVTO

Omdat het aantal metingen voor de vijf gemeenten van het Land van Cuijk te klein is om tot betrouwbare uitspraken te komen zijn de gemeenten Venray, Bergen, Gennep, Mook en Middelaar, Heumen, Landerd, Uden, Boekel, Gemert-Bakel en Oss toegevoegd. Vervolgens is vanuit de dataset voor dit grotere gebied bepaald welk deel hiervan binnen het Land van Cuijk heeft plaatsgevonden.

Analyse evenementen

Via contactpersonen bij de gemeenten en het RBT is achterhaald welke evenementen in de regio meer dan 5.000 bezoekers per jaar ontvangen. Via de organisatoren van deze evenementen is vervolgens per e-mail en telefonisch achterhaald om hoeveel bezoekers het bij benadering gaat. Ook zijn op deze wijze de eventuele entreprijzen van deze evenementen in beeld gebracht.

Berekening economische betekenis

De economische betekenis van recreatie en toerisme in het Land van Cuijk is berekend met behulp van het 'Impactmodel Vrijetijdssector'. Ook is gebruik gemaakt van kentallen van CVTO en gegevens uit de enquête. De resultaten van deze berekening geven de bestedingen en de werkgelegenheid (direct en indirect) weer, zowel in totaal als naar categorieën (zoals hotels, campings, dagattracties, etc.).

² Door het RBT is een lijst met ondernemers aangeleverd. Door BerkersAdvies/ Bureau Verten is deze lijst op basis van internetresearch aangevuld. Door het RBT is hier vervolgens ook nog een aanvulling op gedaan. Zo is gestreefd naar een compleet beeld. Desondanks is het mogelijk dat er ondernemingen ontbreken in het onderzoek.

³ Het ContinuVrijeTijdsOnderzoek (CVTO) biedt in Nederland de meest betrouwbare data over vrijetijdsgedrag. In deze economische nulmeting is uit het CVTO-databestand een selectie gemaakt voor het Land van Cuijk. In het CVTO wordt de volgende definitie van vrijetijdsactiviteiten gehanteerd: Alle (dag)recreatieve activiteiten die worden ondernomen buiten de eigen woning en waarbij men minimaal een uur van huis is (inclusief reistijd). In dit onderzoek zijn ook dagrecreatieve activiteiten van de eigen inwoners meegenomen.

Het impactmodel is ontwikkeld in 2010 en hanteert het prijspeil uit dat jaar. Om tot het prijspeil van 2014 te komen is rekening gehouden met inflatie, ofwel de consumentenprijsindex (cpi) zoals deze door het CBS is bepaald. De inflatie voor de periode 2010-2014 is in totaal 10%.

Vergelijking met andere sectoren

De cijfers over de economische betekenis zeggen op zichzelf nog niet alles: Is een werkgelegenheid van X FTE en een omzet van Y euro eigenlijk hoog of laag? Om hier enige duiding aan te geven zijn de cijfers vergeleken met die over de totale economie en werkgelegenheid in de vijf gemeenten van het Land van Cuijk.

Vergelijking met andere regio's

Ook relevant is om te weten of de economische betekenis van de toeristisch-recreatieve sector in het Land van Cuijk groter of kleiner is dan in andere regio's. En: welke segmenten zijn in het Land van Cuijk relatief sterk vertegenwoordigd en welke juist minder? Het is interessant om over enkele jaren te vergelijken of het Land van Cuijk zich sterker of juist minder sterk heeft ontwikkeld dan andere regio's. Om deze reden zijn de onderzoeksgegevens voor het Land van Cuijk op hoofdlijnen vergeleken met landelijke cijfers en met gegevens over drie, in sommige opzichten vergelijkbare, regio's: Arnhem-Nijmegen, Zuidoost Brabant en Zuid-Holland zuid.

3. Aanbod

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is het toeristisch-recreatief aanbod van het Land van Cuijk in beeld gebracht. In paragraaf 3.2 is het verblijfsrecreatieve aanbod beschreven, in paragraaf 3.3 het dagrecreatieve aanbod.

Om tot het overzicht van bedrijven te komen is gebruik gemaakt van een bestand dat door het RBT is aangeleverd en dat is aangevuld met openbare databestanden op internet. De gegevens over de capaciteiten van verblijfsrecreatieve bedrijven zijn ontleend aan de enquête, aangevuld met informatie van de websites van de bedrijven.

De gegevens zijn per gemeente weergegeven.

3.2 Verblijfsrecreatie

Hotels

In het Land van Cuijk zijn 12 hotels met een totale capaciteit van ruim 300 kamers en zo'n 670 bedden. Er zijn twee vrij grote hotels in de regio: Van der Valk Cuijk (150 kamers, circa 300 bedden) en Fitland Dormylle in Mill (60 kamers, circa 125 slaapplaatsen). De overige hotels zijn (aanzienlijk) kleiner.

Tabel 3.1 Aanbod van hotels in het Land van Cuijk

Gemeente	Aantal hotels	Capaciteit (kamers)	Capaciteit (bedden)
Gemeente Boxmeer	6	80	167
Gemeente Cuijk	4	165	335
Gemeente Grave	1	8	16
Gemeente Mill en Sint Hubert	1	60	150
Gemeente Sint Anthonis	0	0	0
Totaal Land van Cuijk	12	313	668

Bed and breakfast-voorzieningen

Er zijn in het Land van Cuijk 40 ondernemingen die B&B aanbieden. Ongeveer de helft ervan is in de gemeente Boxmeer te vinden. De aard en omvang van de ondernemingen is divers; van groot (meer dan 10 kamers) tot klein (1 kamer) en van bijzonder luxueus tot zeer eenvoudig. De gemiddelde capaciteit is 6 à 7 bedden.

Tabel 3.2 Aanbod van B&B's in het Land van Cuijk

Gemeente	Aantal B&B's	Capaciteit (bedden)
Gemeente Boxmeer	18	151
Gemeente Cuijk	3	14
Gemeente Grave	6	33
Gemeente Mill en Sint Hubert	2	20
Gemeente Sint Anthonis	8	43
Totaal Land van Cuijk	40	261

Groepsaccommodaties

In het Land van Cuijk zijn 23 groepsaccommodaties met een totale capaciteit van 760 bedden. De meeste groepsaccommodaties zijn te vinden in de gemeente Boxmeer, vooral de kern Overloon is sterk vertegenwoordigd.

Tabel 3.3 Aanbod van groepsaccommodaties in het Land van Cuijk

Gemeente	Aantal groepsaccommodaties	Capaciteit (bedden)
Gemeente Boxmeer	8	251
Gemeente Cuijk	3	160
Gemeente Grave	2	30
Gemeente Mill en Sint Hubert	4	95
Gemeente Sint Anthonis	6	224
Totaal Land van Cuijk	23	760

Bungalowparken en recreatiewoningen

In het Land van Cuijk zijn in totaal circa 250 recreatiewoningen. Het grootste deel hiervan (bijna 200) is te vinden op Landal de Vers, in Overloon. Daarnaast zijn er nog twee kleinere bungalowparken (15 à 20 huisjes) en een tiental aanbieders van 1 of 2 recreatiewoningen. Het totaal aantal bedden bedraagt circa 1.460.

Tabel 3.4 Aanbod van recreatiewoningen in het Land van Cuijk

Gemeente	Aantal aanbieders van recreatiewoningen	Capaciteit (huisjes)	Capaciteit (bedden)
Gemeente Boxmeer	9	238	1.391
Gemeente Cuijk	4	5	26
Gemeente Grave	1	2	8
Gemeente Mill en Sint Hubert	3	6	24
Gemeente Sint Anthonis	1	2	10
Totaal Land van Cuijk	18	253	1.459

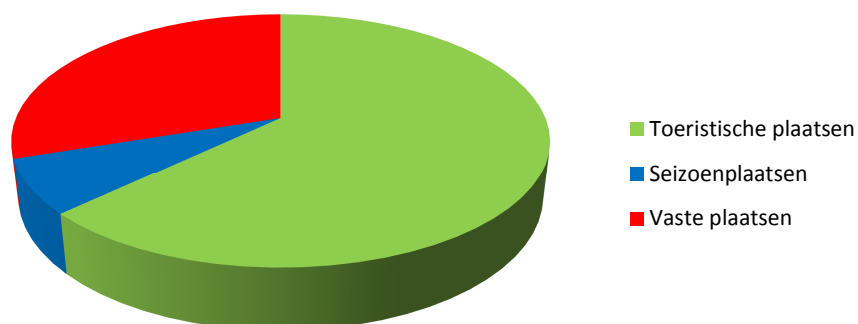
Eén park (Park Duivenbos in Overloon, gemeente Boxmeer) is buiten beschouwing gelaten omdat dit een park met tweede woningen betreft met een zeer beperkte toeristische verhuur. Het is wel een vrij omvangrijk park, met 100 recreatiewoningen.

Campings

In het Land van Cuijk zijn in totaal 35 campings, ongeveer een derde hiervan betreft minicampings met maximaal 15 standplaatsen. De totale capaciteit van de 35 bedrijven is 2.570 standplaatsen. Een ruime meerderheid (63%) bestaat uit toeristische plaatsen, het aantal vaste plaatsen bedraagt 30%. Het aantal seizoenplaatsen bedraagt 7%, waarbij dient te worden opgemerkt dat niet alle campings onderscheid maken tussen toeristische plaatsen en seizoenplaatsen: seizoenverblijf vindt dan plaats op toeristische standplaatsen.

Op enkele campings worden ook accommodaties verhuurd, het gaat in zijn totaliteit om 23 trekkershutten en 30 chalets en recreatiewoningen. Het aantal slaapplekken op campings (op toeristische, vaste en seizoenplaatsen en in verhuuraccommodaties) bedraagt circa 12.900.

Figuur 3.1: Type standplaatsen van de campings in het Land van Cuijk

Tabel 3.5 Aanbod van (mini-) campings in het Land van Cuijk

Gemeente	Aantal campings	Aantal standplaatsen
Gemeente Boxmeer	9	292
Gemeente Cuijk	7	373
Gemeente Grave	2	100
Gemeente Mill en Sint Hubert	8	292
Gemeente Sint Anthonis	9	1.513
Totaal Land van Cuijk	35	2.570

Jachthavens

Er zijn in het Land van Cuijk 4 jachthavens met overnachtingsmogelijkheden. Het gaat om drie verenigingshavens die ook de mogelijkheid bieden aan passanten om er te verblijven en om één commerciële haven (Jachthaven 't Loo). De totale capaciteit bedraagt 620 ligplaatsen, circa 100 hiervan betreft passantenplaatsen.

Tabel 3.6 Aanbod van jachthavens in het Land van Cuijk

Gemeente	Aantal jachthavens	Totale capaciteit	Vaste ligplaatsen en passantenplaatsen
Gemeente Boxmeer	1	100	90 vaste ligplaatsen en 10 voor passanten
Gemeente Cuijk	2	380	- 200 vaste ligplaatsen en 30 voor passanten - 150 plekken, deels passant/ deels vast ⁴
Gemeente Grave	1	140	120 vaste ligplaatsen en 20 voor passanten
Gemeente Mill en Sint Hubert	0	0	
Gemeente Sint Anthonis	0	0	
Totaal Land van Cuijk	4	620	

⁴ Voor jachthaven 't Loo is niet exact aan te geven hoeveel passantenplaatsen er zijn. Dit is mede afhankelijk van het aantal mensen dat een vaste plek wil.

Aanbod naar logiesvorm

Er zijn 115⁵ bedrijven die verblijfsrecreatie aanbieden in het Land van Cuijk. De regio kent een gevarieerd productaanbod. De grootste categorie, gerekend in aantal bedrijven, is de B&B-sector. Echter, het aantal slaapplekken binnen deze sector is beperkt. Met afstand de grootste sector wat betreft het aantal slaapplekken is de kampeersector⁶, met bijna 80% van het totale aanbod.

Tabel 3.7: Totale logiesaanbod in het Land van Cuijk

Logiesvorm	Aantal bedrijven		Aantal slaapplekken	
	Absoluut	Relatief	Absoluut	Relatief
Hotels	12	9%	668	4%
B&B's, pensions	37	29%	261	2%
Groepsaccommodaties	23	18%	760	5%
Recreatiewoningen	18	14%	1.459	9%
Campings	35	27%	12.900	78%
Jachthavens ⁷	4	3%	400	2%
Totaal Land van Cuijk	129⁸	100%	16.448	100%

3.3 Dagrecreatie

Voor de dagrecreatie zijn de volgende categorieën onderscheiden:

- Attractiebezoek
- Evenementenbezoek
- Cultuur
- Routegebonden buitenrecreatie
- Waterrecreatie
- Recreatief winkelen

Attractiebezoek

Op basis van data die bekend zijn bij het RBT Land van Cuijk zijn zo'n 25 attracties geïnventariseerd.

Onder attractiebezoek wordt in dit onderzoek verstaan het bezoek aan diverse soorten voorzieningen.:

- Attractie(park), pretpark, speeltuin, midgetgolfbaan
- Dierentuin, kinderboerderij
- Sier- en heemtuintuin, beeldentuin, boerderijbezoek, agrotourisme⁹

⁵ Tabel 3.7 geeft aan dat er 129 bedrijven zijn. Er zijn echter 14 bedrijven die meerdere logiesvormen aanbieden.

⁶ Hierbij zijn zowel toeristische plaatsen, verhuuraccommodaties als seizoen –en jaarplaatsen meegeteld.

⁷ Uitsluitend het aantal slaapplekken op passantenplaatsen is hier meegeteld.

⁸ Er zijn 14 bedrijven die meerdere logiesvormen aanbieden. Het aantal bedrijven bedraagt dus feitelijk 115.

Tabel 3.8 Aanbod van attracties in het Land van Cuijk

Gemeente	Attractie(park), speeltuin, midgetgolf	Dierentuin, kinderboerderij	Sier- en heemtuin, beeldentuin, boerderij-bezoek, agrotourisme
Gemeente Boxmeer	Klimbos Klimkong Forelvisserij de Uitkomst	Zooparc Ezelgasterij Maasheggen (ezeltocht)	Fruitpark Groentz
Gemeente Cuijk	Kinderspeelland DippieDoe ¹⁰ Midgetgolf De Zeven Dweren	Kinderboerderij Ganzebos	Wijngaard De Daalgaard Het Rozenhuys Beelden- en heemtuin Cuijk
Gemeente Grave		Kinderboerderij Buitengewoon Velp	
Gemeente Mill en Sint Hubert	Dier en tuin De Hinde, Bezoekerscentrum de Kuilen Speeltuin D'n Uilweg, Kremers midgetgolf	Het Muihuis Dier en tuin de Hinde	Boerderij Vermeulen
Gemeente Sint Anthonis	Rongen Aktief t Stamhuus (Paardentram) Speeltuin de Bergen Strike Paintball eeX-parc		De Boergondische Tuijn De Corneliusshof

Evenementenbezoek

Voor het Land van Cuijk zijn de evenementen in beeld gebracht die meer dan 5.000 bezoekers per jaar trekken. In 2014 waren dit er tien. Twee evenementen met een regulier karakter vonden niet plaats in 2014: 'Santa Fe Event' en 'Wilbertoord pakt uut'.

Tabel 3.9 Aanbod van evenementen met meer dan 5.000 bezoekers in het Land van Cuijk

Gemeente	Evenement
Gemeente Boxmeer	Daag na de Tour Militracks NK Maasheggenvlechten Metworstrennen Lichtjesoptocht
Gemeente Cuijk	Cuijkse Vierdaagse feesten Kuuksse elfkroetocht
Gemeente Grave	Smartlappenfestival Ballonnenfestival
Gemeente Mill en Sint Hubert	Vakantiejaarmarkt Mill
Gemeente Sint Anthonis	-

⁹ In het Land van Cuijk zijn diverse boerderijwinkels. Deze winkels vallen niet binnen de hier genoemde categorie. Het gaat hier om boerderijen die zijn opengesteld voor bezoek. Het bezoek aan boerderijwinkels kan wel vallen binnen de categorie recreatief winkelen. In de CVTO-analyse cijfers voor dit onderdeel zijn ze wel meegenomen.

¹⁰ Kinderspeelland DippieDoe is in deze lijst opgenomen omdat deze attractie in 2014 nog bestond, sinds begin 2015 is Dippie Doe echter gesloten.

Cultuur

Tot de categorie cultuur behoren in dit onderzoek het bezoek aan musea en bezienswaardigheden (cultureel erfgoed). Theaterbezoek is niet meegenomen. Theaterbezoek wordt gezien als een vorm van uitgaan en uitgaan vormt geen onderdeel van dit onderzoek. Ook galeries zijn niet meegenomen in het onderzoek.

Het aanbod aan musea is in tabel 3.10 weergegeven. Het aanbod aan bezienswaardigheden bestaat in belangrijke mate uit kerken en kloosters (circa 15), enkele molens (3) en enkele andere bezienswaardige gebouwen (gemaal, landhuis, kasteel). De vestingstad Grave kan bijna als geheel als bezienswaardig worden gekwalificeerd.

Tabel 3.10 Aanbod aan musea in het Land van Cuijk

Gemeente	Museum
Gemeente Boxmeer	Oorlogsmuseum Museum van Alle Tijden Kasteelmuseum Vedonmuseum Museumwinkel Erven Verbruggen
Gemeente Cuijk	Nationaal Veeteelt Museum Museum Ceulum Fotoarchiefdienst Cuijk Museum In De Zevende Hemel Erfgoedcentrum Nederlands Kloosterleven
Gemeente Grave	Archeologisch museum Graafs Museum Kazemattenmuseum
Gemeente Mill en Sint Hubert	Museum voor Nostalgie en Techniek
Gemeente Sint Anthonis	-

Recreatief winkelen

Met recreatief winkelen wordt het winkelen voor het plezier bedoeld, dus niet het doen van de reguliere boodschappen. Het CVTO (dat in dit onderzoek als bron is genomen) hanteert daarbij als norm dat men minimaal een uur van huis is (inclusief reistijd).

Het grootste aanbod voor recreatief winkelen in het Land van Cuijk is te vinden in de grootste kern: Boxmeer. Rondom de regio liggen diverse grotere kernen met een uitgebreid winkelaanbod, zoals Uden, Nijmegen, Venray en Kleve, en iets verder weg Eindhoven en Den Bosch. Dit vormen geduchte concurrenten voor de kernen in het Land van Cuijk.

Routegebonden buitenrecreatie

Onder routegebonden buitenrecreatie wordt verstaan het maken van een wandeling of een fietstocht voor het plezier, van minimaal 1 uur, waarbij het Land van Cuijk wordt aangedaan.

Het landschap van het Land van Cuijk leent zich hier uitstekend voor. Er is veel afwisseling, met bossen en heide, een aantrekkelijk cultuurlandschap en uiteraard de Maas. Er is een veelheid aan wandel- en fietsroutes. Voor recreanten die een fiets willen huren zijn er in de regio veel mogelijkheden

Waterrecreatie

Tot de categorie waterrecreatie behoren veel activiteiten: kanoën, roeien, surfen, vissen, varen met een motorboot, zeilen en zwemmen in open buitenwater. Zwemmen in een zwembad is niet meegenomen in het onderzoek.

Het Land van Cuijk biedt diverse aantrekkelijke plekken waar waterrecreatie mogelijk is, met de Maas en de Kraaijbergse Plassen als hoogtepunten. Daarnaast zijn er andere natuurplassen, zoals De Kuilen in Langenboom, De Radioplassen in Stevensbeek en het Schaartven in Overloon .

Er is ook bedrijvigheid rond waterrecreatie, zo kunnen zeilboten en jachten worden gehuurd en kunnen er riviercruises worden gemaakt. En bij de vier in paragraaf 3.2 genoemde jachthavens gaat het uiteraard ook om waterrecreatie.

4. Gebruik

4.1 Inleiding

De omvang van het gebruik van de verblijfs- en dagrecreatieve voorzieningen in het Land van Cuijk is in hoofdzaak bepaald op basis van de resultaten uit de enquête die is uitgezet onder de ondernemers in de regio. Voor een aantal dagrecreatieve activiteiten is gebruik gemaakt van CVTO-data.

De cijfers in dit hoofdstuk zijn veelal afgerond; absolute getallen doorgaans op 100-tallen, percentages op 5%. Een meer gedetailleerde weergave zou tot schijnnaauwkeurigheid leiden.

4.2 Verblijfsrecreatie: aantal overnachtingen

Hotels

De kamerbezettingsgraad van de grotere hotels in het Land van Cuijk is 50 à 70%. Voor de kleinere hotel is dit aanzienlijk lager: 25 à 30%. Het totaal aantal hotelovernachtingen in het Land van Cuijk was in 2014 circa 72.900. Dit komt neer op een gemiddelde bedbezetting van 30%. Van de overnachtingen is 70% zakelijk van aard, voor 30% geldt een toeristisch motief.

Van de hotels die deelnamen aan de enquête kende de helft een toename van het aantal overnachtingen ten opzichte van het jaar ervoor, voor de andere helft was het aantal overnachtingen stabiel.

Bed and breakfast-voorzieningen

De B&B-bedrijven in het Land van Cuijk hebben een gemiddelde bedbezettingsgraad van 25%. Het totaal aantal overnachtingen in B&B's bedroeg in 2014 circa 23.800. Van deze overnachtingen was 15% zakelijk van aard en 85% toeristisch.

Voor 60% van de B&B's was het aantal overnachtingen stabiel ten opzichte van 2013. 20% kende een toename, ook 20% kende een afname.

Groepsaccommodaties

De groepsaccommodaties in het Land van Cuijk kenden in 2014 een gemiddelde bedbezetting van 41 nachten per slaappleaats (bedbezettingsgraad van 11%). Het totaal aantal overnachtingen in groepsaccommodaties bedroeg 31.200. Vrijwel alle overnachtingen (95%) waren toeristisch van aard, slechts 5% was zakelijk.

Ongeveer 30% van de groepsaccommodaties geeft aan dat de ontwikkeling ten opzichte van 2013 positief was: een hogere bezetting. Voor 35% was dit stabiel en nog eens 35% zag een afname. De ondernemers die hun bezetting zagen afnemen noemen de crisis en toenemende concurrentie als belangrijkste oorzaken van de afname.

Bungalowparken en vakantiehuizen

In 2014 waren er in het Land van Cuijk 167.100 overnachtingen in recreatiewoningen. Dit komt neer op een gemiddelde bedbezetting van 31%. Het overgrote deel van de overnachtingen vond plaats in bungalowpark Landal 'De Vers'.

Van de bezoekers van de recreatiewoningen heeft 95% een toeristisch motief, 5% van de gasten is er voor zakelijk verblijf.

Campings

Het aantal overnachtingen op toeristische standplaatsen is in het Land van Cuijk gemiddeld 107 per standplaats per jaar. Voor kleine campings is dit fors lager, circa 95 nachten per standplaats per jaar, de grotere scoren hoger: circa 120 nachten per standplaats. Voor het Land van Cuijk betekent dit in 2014 circa 173.600 overnachtingen op toeristische plaatsen. De jaarplaatsen (dat zijn er 773) kennen een bezettingsgraad van 85% en de seizoenplaatsen (180 in getal) van 55%. Hoeveel overnachtingen er op deze seizoen- en jaarplaatsen plaatsvinden is niet bekend. Op basis van landelijke kentallen kan wel een inschatting worden gemaakt: 139.300 overnachtingen. Het totaal aantal overnachtingen op campings komt daarmee op 312.900.

Op de campings kent 98% van de overnachtingen een toeristisch karakter, slechts 2% is zakelijk van aard.

Jachthavens

De vier jachthavens in het Land van Cuijk kenden op de passantenplaatsen in 2014 circa 8.200 overnachtingen. Er zijn geen gegevens bekend over het aantal overnachtingen op de vaste plaatsen. Alle overnachtingen in de jachthavens waren toeristisch van aard (dus geen zakelijke overnachtingen).

Overnachtingen naar logiesvorm

De helft van het aantal overnachtingen vindt plaats op campings. Hierna volgen recreatiewoningen met bijna 30%. Landal 'De Vers' heeft hierbij een groot aandeel. Hotels leveren met 12% ook nog een substantieel aandeel. De andere sectoren hebben een klein aandeel in het totaal aantal overnachtingen.

Tabel 4.1 Overnachtingen in het Land van Cuijk naar logiesvorm

Logiesvorm	Absoluut aantal	Aandeel van totale overnachtingen
Hotels	72.900	12%
B&B's, pensions	23.800	4%
Groepsaccommodaties	31.200	5%
Recreatiewoningen	167.100	27%
Campings (toeristische plaatsen)	173.600	28%
Campings (seizoen- en jaarplaatsen)	139.300	23%
Jachthavens (passantenplaatsen)	8.200	1%
Totaal Land van Cuijk	616.100	100%

Invloed van evenementen

De Nijmeegse Vierdaagse leidt bij heel wat bedrijven tot extra overnachtingen. Dit geldt het sterkste voor campings, maar ook aanbieders van B&B en vakantiewoningen en hotels profiteren. Militracks, het NK Maasheggenvlechten en de Cuijkse Vierdaagse feesten leiden tot een (zeer) beperkt aantal extra overnachtingen. Voor andere evenementen is de positieve invloed op het aantal overnachtingen vrijwel nihil. Ondernemers is ook gevraagd of bepaalde evenementen het bezoek aan hun accommodatie negatief beïnvloeden. Dit is slechts zeer sporadisch het geval.

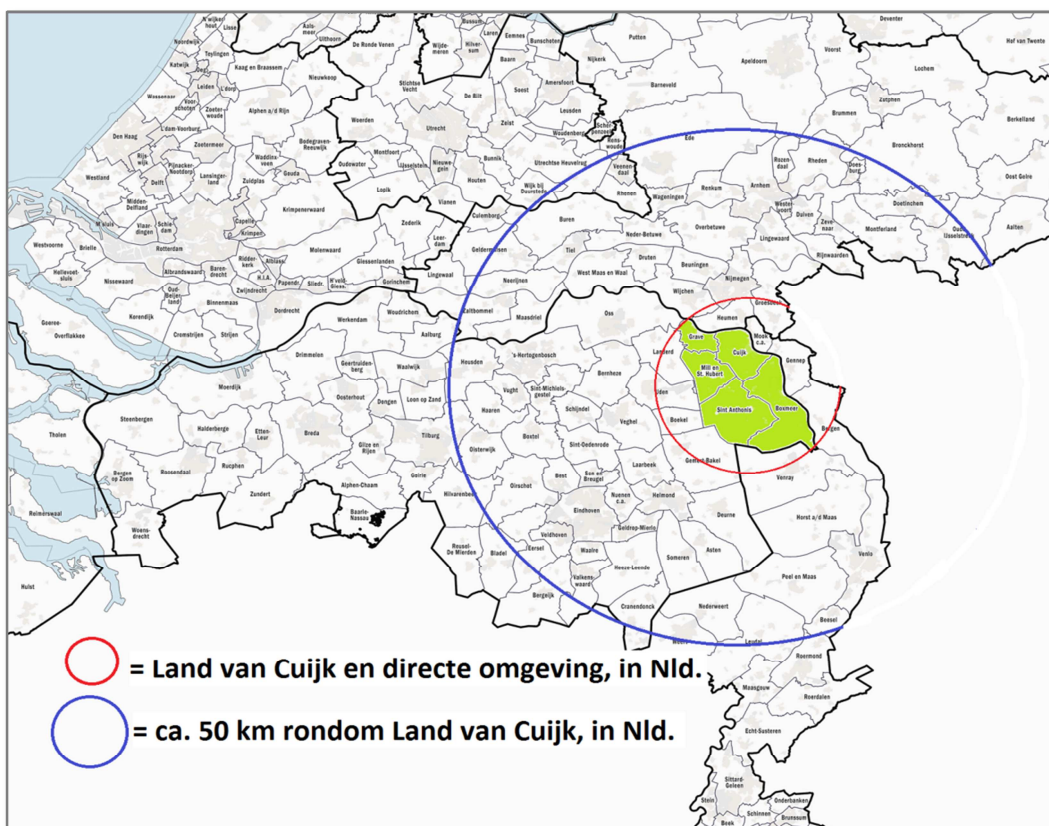
Vermeldenswaard is nog wel dat enkele groepsaccommodaties en hotels groepen ontvangen die speciaal voor sporttoernooien naar de regio komen.

4.3 Verblifsrecreatie: gegevens over de bezoekers

Herkomst

In de enquête is aan de ondernemers de vraag gesteld waar de gasten vandaan komen:

- Uit het Land van Cuijk of de directe omgeving (binnen Nederland);
- uit een gebied in een cirkel van circa 50 km rond het Land van Cuijk (binnen Nederland);
- uit Nederland, maar verder weg of
- uit het buitenland.

Circa 90% van alle overnachtingen vindt plaats door mensen van buiten het Land van Cuijk. Voor de regionale economie zijn dit de meest interessante overnachtingen, daar hiermee extra geld naar de regio vloeit. In tabel 4.2 is per categorie de herkomst meer in detail weergegeven.

Tabel 4.2 Herkomst van verblijfsrecreanten in het Land van Cuijk

Categorie	NL, Land van Cuijk en directe omgeving	NL, 50 km rond het Land van Cuijk	Overig NL	Buitenland
Hotels	15%	15%	40%	30%
B&B's	2%	10%	72%	16%
Groepsaccommodaties	10%	25%	60%	5%
Vakantiewoningen	5%	15%	65%	15%
Campings	15%	30%	50%	5%
Jachthavens	15%	30%	45%	10%

Leeftijd en groepsgrootte

De groepsgrootte en de leeftijdscategorieën van de verblijfsrecreanten en zakelijke toeristen in het Land van Cuijk is onderzocht. Zoals verwacht zijn in hotels personen die alleen komen of met tweeën sterk vertegenwoordigd en in groepsaccommodaties de grotere groepen. Op de campings in het Land van Cuijk vormen de stellen een grotere groep dan de gezinnen. Het relatief grote aantal wat kleinere campings (en dus relatief minder familiecampings) zal hiervan mogelijk een oorzaak zijn.¹¹

Tabel 4.3 Groepssamenstelling van verblijfsrecreanten in het Land van Cuijk

Categorie	1 persoon	2 personen, stel	3-5 personen, kleine groep	> 5 personen, grote groep
Hotels	40%	35%	15%	10%
B&B's	15%	70%	10%	5%
Groepsaccommodaties	0%	0%	5%	95%
Recreatiewoningen	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
Campings	5%	55%	30%	10%
Jachthavens	5%	70%	20%	5%

Van de vier leeftijdscategorieën die onderscheiden zijn in het onderzoek is de oudste groep (46+) het sterkste vertegenwoordigd. In elk segment vormt deze leeftijdscategorie de grootste groep.

Tabel 4.4 Leeftijdscategorieën van verblijfsrecreanten in het Land van Cuijk

Categorie	0-15 jaar	16-25 jaar	26-45 jaar	46 jaar en ouder
Hotels	5%	15%	40%	40%
B&B's	10%	5%	35%	50%
Groepsaccommodaties	15%	20%	35%	30%
Recreatiewoningen	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend
Campings	15%	5%	25%	55%
Jachthavens	0%	5%	20%	75%

¹¹ Dat de kleine campings oververtegenwoordigd zijn is gebaseerd op een vergelijking met andere regio's.

4.4 Verblijfsrecreatie: dienstenaanbod

In de enquête is aan de ondernemers gevraagd of zij, naast het bieden van logies, nog andere commerciële diensten aanbieden. Voor ongeveer de helft van de ondernemers is dit het geval. De meest voorkomende nevenactiviteit is fietsverhuur. Daarnaast bieden veel ondernemers een of meer arrangementen en activiteiten aan. In de meeste gevallen zijn dit activiteiten die het bedrijf zelfstandig aanbiedt en waarin dus niet wordt samengewerkt met andere aanbieders.

Tabel 4.5 Verblijfsrecreatiebedrijven met andere commerciële diensten in het Land van Cuijk

Categorie	Andere commerciële diensten	Aard van de dienstverlening (meest voorkomend)
Hotels	100%	Café/bar/restaurant, fietsverhuur
B&B's	40%	Fietsverhuur, diverse activiteiten (creatief, culinair, actief)
Groepsaccommodaties	65%	Fietsverhuur, diverse activiteiten (actief, beleving)
Recreatiewoningen	55%	Fietsverhuur, diverse activiteiten (creatief, actief, beleving)
Campings	50%	Fietsverhuur, diverse activiteiten (creatief, actief, beleving)
Jachthavens	0%	

4.5 Dagrecreatie

Attractiebezoek

In de enquête zijn verschillende type attracties onderscheiden:

- Attractie(park), pretpark, speeltuin, midgetgolf¹²
- Kinderboerderij, dierenpark, dierentuin
- Sier- en heemtuin, beeldentuin
- Boerderijbezoek, agrotourisme

¹² Het Oorlogsmuseum in Overloon is niet tot deze categorie gerekend. Als museum valt deze voorziening onder cultuur.

Omdat gegevens over bezoekerscijfers concurrentiegevoelig kunnen zijn wordt uitsluitend het totaalcijfer voor het Land van Cuijk gepresenteerd, dus niet voor de vier categorieën afzonderlijk.

De attracties in het Land van Cuijk trokken 227.000 bezoekers in 2014. Zoo Parc Overloon was met afstand de grootste trekker. Ook Dippie Doe had een wezenlijk aandeel. Deze attractie bestaat echter niet meer. Voor het Zoo Parc geldt dat deze attractie begin 2015 na een faillissement is overgegaan naar een nieuwe eigenaar.

Van de bezoekers van de attracties komt gemiddeld 60% vanuit de eigen woning en 40% vanaf een vakantieadres. De cijfers verschillen sterk per (type) voorziening, zo komen bij een kinderboerderij vrijwel alle bezoekers vanuit huis en is er een bezoekboerderij waarbij 80% van de bezoekers uit vakantiegangers bestaat.

Evenementen

In 2014 werden in het Land van Cuijk tien evenementen georganiseerd die meer dan 5.000 bezoekers trokken. In totaal kwamen bij deze evenementen 156.500 bezoekers. Het aantal bezoekers van evenementen die minder dan 5.000 bezoekers trekken wordt alles bij elkaar op 20.000 geraamd. Het totaal aantal bezoekers aan evenementen kwam in 2014 daarmee, afgerond, op 177.000.

Een tweetal evenementen vond in 2014 niet plaats maar wel in 2013 en ook weer in 2015: 'Santa Fe Event' (5.600 bezoekers in 2013) en 'Wilbertoord pakt uut' (10.000 bezoekers in 2013). Niet meegeteld bij het evenementenbezoek is de Nijmeegse Vierdaagse, wanneer tijdens 'De dag van Cuijk' zo'n 40.000 wandelaars het Land van Cuijk aandoen.

Tabel 4.6 Deelname aan evenementen met meer dan 5.000 bezoekers in het Land van Cuijk

Evenement	Aantal bezoekers	Opmerkingen
Cuijkse Vierdaagse feesten	20.000	Dit is het totaal aantal bezoekers voor alle dagen tezamen.
Kuukse elfkroegtocht	20.000	
Daags na de Tour	25.000	
Militracks	8.000	
NK Maasheggenvlechten	9.000	2015 was een jubileumeditie, daarom was het extra druk. Het weer heeft een grote invloed: bij mooi weer is het 2x zo druk als bij slecht weer.
Metworstrennen	15.000	In 2015 was het bezoekersaantal 22.000. Het weer was toen beter.
Lichtjesoptocht	20.000	
Vakantiejaarmarkt Mill	20.000	
Smartlappenfestival	12.000	
Ballonnenfestival	7.500	
Totaal	156.500	

Voor evenementen geldt dat het weer een sterke invloed heeft op het bezoekersaantal. Van jaar tot jaar zijn daardoor sterke schommelingen mogelijk in het bezoekersaantal.

De meeste evenementen zijn gratis toegankelijk. Voor de Kuukse elfkroegtocht geldt een entreprijs van € 9,00, voor Militracks is dit gemiddeld € 14,00. Een ander betaald

evenement is 'Sint Hubert op zijn best' (€ 3,00 entree). Dit evenement trekt 3.000 toeschouwers en ontbreekt daarom in onderstaand overzicht.

Cultuur (musea en bezienswaardigheden)

Over het bezoek aan musea zijn via de enquête gegevens verzameld. Op basis daarvan is het totaal aantal bezoekers aan de musea in het Land van Cuijk bepaald: 142.000. Een zeer groot deel hiervan betreft bezoekers aan het Oorlogsmuseum in Overloon. Daarnaast is er een zevental musea met elk zo'n 2.000 tot 7.000 bezoekers. De overige musea zijn erg kleinschalig en trekken slechts enkele honderden bezoekers per jaar.

Van de bezoekers aan musea komt 70% vanuit de eigen woning, 30% komt vanaf een vakantieadres.

De omvang van het bezoek aan bezienswaardigheden, zoals vestingstad Grave, kerken, kloosters, molens en andere gebouwen, is in beeld gebracht op basis van data van het CVTO. Het ging in 2014 om circa 5.000 bezoekers.

Routegebonden buitenrecreatie (wandelen en fietsen)

Het aantal wandel- en fietstochten in het Land van Cuijk is bepaald aan de hand van CVTO-data: 3.053.000. Ongeveer 30% hiervan bestaat uit fietstochten, 70% betreft wandeltochten.

Waterrecreatie

Het aantal dagtochten waarin waterrecreatie centraal stond was 225.000, zo blijkt uit CVTO-cijfers. Het gaat daarbij om een veelheid aan activiteiten, zoals zeilen en motorbootvaren, kleine watersport en oeverrecreatie.

Recreatief winkelen

Zoals vrijwel overal is ook hier de meest populaire dagtocht recreatief winkelen. Het aantal dagtochten gericht op recreatief winkelen was in 2014 in het Land van Cuijk 1.995.000.

5. Economische betekenis

5.1 Inleiding

Om de economische betekenis van recreatie en toerisme in het Land van Cuijk te bepalen zijn drie methodes gebruikt:

- Data over bestedingen uit de enquête
- Het 'Impactmodel Vrijetijdssector'
- Data van CVTO

De resultaten van de berekening geven de bestedingen en de werkgelegenheid (direct en indirect) weer, zowel voor de verblijfsrecreatiesector (en categorieën daarbinnen) als de dagrecreatie (uitgesplitst per activiteit). De meeste uitspraken vinden plaats voor het Land van Cuijk als geheel, op hoofdlijnen wordt ook een beeld geschetst van de vijf gemeenten afzonderlijk.

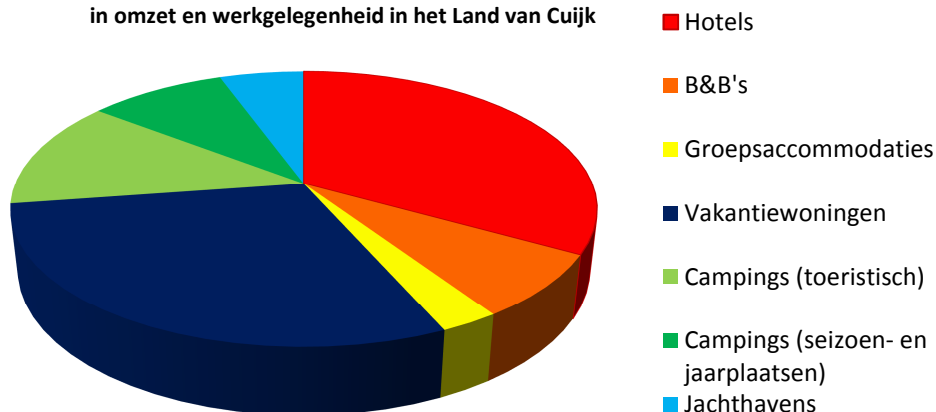
5.2 Verblijfsrecreatie

Met behulp van het Impactmodel Vrijetijdssector is de economische betekenis van de verblijfsrecreatie in het Land van Cuijk bepaald. De totale bestedingen waren in 2014 bijna 31 miljoen euro. Dit leverde bijna 260 FTE aan directe werkgelegenheid op. Naast de directe werkgelegenheid genereert de verblijfsrecreatie ook indirecte werkgelegenheid. Het gaat hierbij om 100 FTE. De totale werkgelegenheid komt hiermee op 360 FTE.

Tabel 5.1 Bestedingen en werkgelegenheid verblijfsrecreatie in het Land van Cuijk

Categorie	Bestedingen (€)	Directe werkgelegenheid (FTE)	Indirecte werkgelegenheid (FTE)
Hotels	10.251.000	91	35
B&B's	2.322.000	20	7
Groepsaccommodaties	855.000	7	3
Vakantiewoningen	9.088.000	84	32
Campings (toeristisch)	3.953.000	36	14
Campings (seizoen- en jaarplaatsen)	2.795.000	7	3
Jachthavens	1.716.000	16	6
Totaal verblijfsrecreatie	30.980.000	261	100

Figuur 5.1 Aandeel van de verschillende typen verblijfsrecreatie in omzet en werkgelegenheid in het Land van Cuijk

Ten aanzien van de bestedingen en de werkgelegenheid zijn de twee belangrijkste sectoren de hotelsector en de recreatiewoningensector. Deze sectoren leveren elk ongeveer een derde van alle omzet en werkgelegenheid. De kampeersector is de op twee na belangrijkste sector en levert 20% van de omzet en circa 15% van de banen. Het aandeel van de andere sectoren is relatief beperkt.

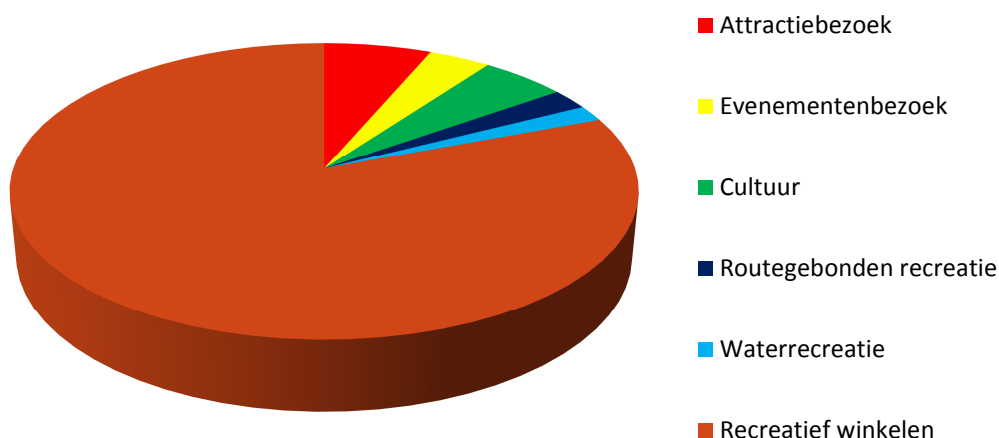
5.3 Dagrecreatie

Ook de economische betekenis van de dagrecreatie in het Land van Cuijk is bepaald met behulp van het Impactmodel Vrijtijdssector. Ook is gebruik gemaakt van kentallen van CVTO en economische data uit de enquête. De totale bestedingen waren in 2014 ruim 82 miljoen euro. Dit leverde ruim 800 FTE aan directe werkgelegenheid op. De indirecte werkgelegenheid bedroeg 315 FTE. De totale werkgelegenheid kwam daarmee uit op ongeveer 1.120 FTE. Een zeer groot aandeel hierbij levert het recreatief winkelen. Wordt deze activiteiten buiten beschouwing gelaten dan is het beeld: 15,6 miljoen aan bestedingen en 178 FTE aan banen (128 direct, 50 indirect). Elk van de onderdelen van de dagrecreatie heeft dan een substantieel aandeel. Attractiebezoek en cultuur (met name dankzij het Oorlogsmuseum) leveren de grootste bijdrage.

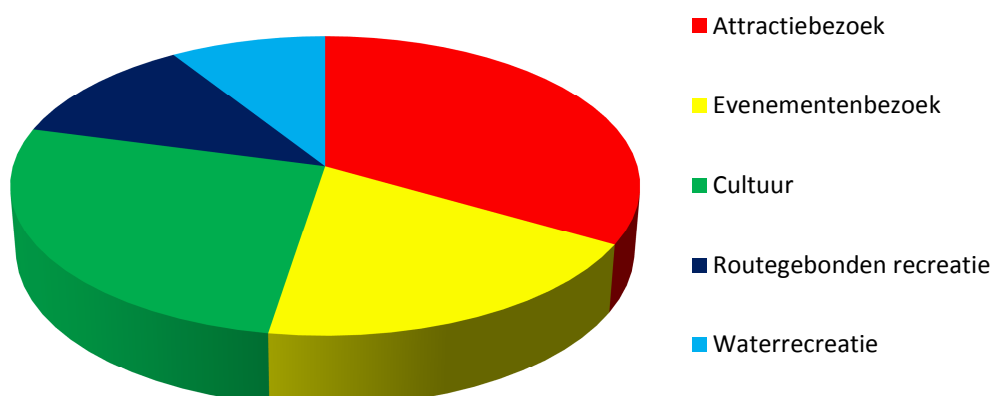
Tabel 5.2 Bestedingen en werkgelegenheid dagrecreatie in het Land van Cuijk

Categorie	Bestedingen (€)	Directe werkgelegenheid (FTE)
Attractiebezoek	5.247.000	39
Evenementenbezoek	3.029.000	28
Cultuur (musea en bezienswaardigheden)	4.190.000	31
Routegebonden recreatie (wandelen en fietsen)	1.856.000	17
Waterrecreatie (oeverrecreatie)	1.429.000	13
Recreatief winkelen	66.314.000	678
Totaal dagrecreatie	82.065.000	806

Figuur 5.2 Aandeel van de verschillende typen dagrecreatie in omzet en werkgelegenheid in het Land van Cuijk

Figuur 5.3 Aandeel van de verschillende typen dagrecreatie in omzet en werkgelegenheid in het Land van Cuijk (excl. recreatief winkelen)

5.4 Totaaloverzicht

In tabel 5.3 zijn de belangrijkste cijfers uit hoofdstuk 5 bijeen geplaatst. De werkgelegenheid is hier zowel uitgedrukt in FTE's als in het aantal banen. De ervaring leert dat in de vrijetijdssector 1 baan gemiddeld ongeveer 0,85 FTE is.

De tabel laat zien dat de totale vrijetijdssector in het Land van Cuijk zoals deze in dit onderzoek is gedefinieerd 113 miljoen euro genereerde in 2014. Dit leverde ruim 1.700 mensen een baan op.

Tabel 5.3 Totaaloverzicht bestedingen en werkgelegenheid vrijetijdssector in het Land van Cuijk

Categorie	Bestedingen (€)	Werkgelegenheid	
		In FTE	In banen
Verblijfsrecreatie	30.980.000	Direct: 261 Indirect: 100 Totaal: 361	
Dagrecreatie	82.065.000	Direct: 806 Indirect: 315 Totaal: 1.121	
Totaal	113.045.000	1.482	1.730

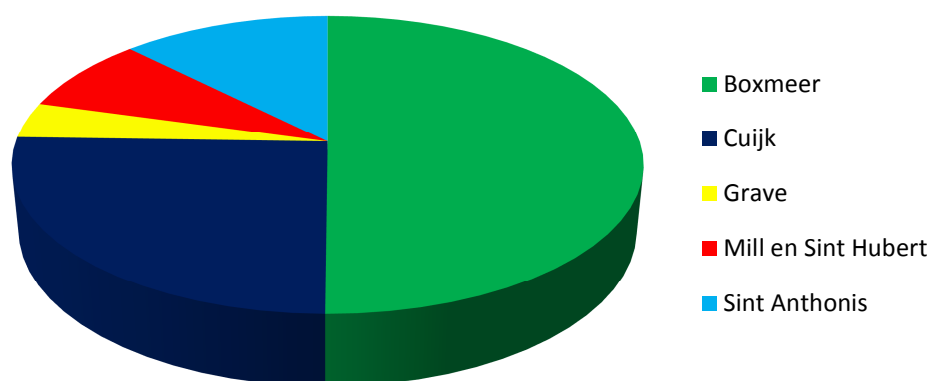
Een flink deel van de inkomsten en de werkgelegenheid is gekoppeld aan het recreatief winkelen. In tabel 5.4 is het beeld weergegeven dat ontstaat als het recreatief winkelen buiten beschouwing wordt gelaten. De totale inkomsten bedragen dan 46,7 miljoen euro en het totaal aantal banen is dan circa 630.

Tabel 5.4 Totaaloverzicht bestedingen en werkgelegenheid vrijetijdsector in het Land van Cuijk (excl. recreatief winkelen)

Categorie	Bestedingen (€)	Werkgelegenheid	
		In FTE	In banen
Verblijfsrecreatie	30.980.000	Direct: 261 Indirect: 100 Totaal: 361	
Dagrecreatie	15.751.000	Direct: 128 Indirect: 50 Totaal: 178	
Totaal	46.731.000	539	633

Aandeel van de vijf gemeenten

Er is een inschatting gemaakt hoe de inkomsten uit recreatie en toerisme en de banen in de toeristisch-recreatieve sector verdeeld zijn over de vijf gemeenten van het Land van Cuijk. Tabel 5.4, dus de cijfers exclusief het recreatief winkelen, zijn hierbij als uitgangspunt genomen. In figuur 5.2 is het aandeel van elk van de gemeenten schematisch weergegeven.

Figuur 5.4: Aandeel van de vijf gemeenten in de bestedingen en werkgelegenheid in recreatie en toerisme in het Land van Cuijk

De gemeente Boxmeer levert het grootste aandeel aan de vrijetijdseconomie van het Land van Cuijk, met bijna 50% van de omzet en de banen. Cuijk volgt met circa 25%, gevolgd door Sint Anthonis met circa 12% en Mill en Sint Hubert met 8%. Grave levert het kleinste aandeel: minder dan 5%. Als ook het recreatief winkelen wordt meegeteld is het beeld iets anders: met name Boxmeer en Cuijk scoren dan nog wat hoger en het aandeel van de drie andere gemeenten gaat dan omlaag.

6. Benchmark

6.1 Bijdrage aan de regionale economie

Het totaal aantal banen in het Land van Cuijk was 36.760 in 2014, zo blijkt uit cijfers van het LISA¹³. In hoofdstuk 5 is het aantal banen in de toeristisch-recreatieve sector bepaald. Het blijkt dat van het totaal aantal banen in het Land van Cuijk er 4,7% in de toeristisch-recreatieve sector te vinden zijn.

6.2 Vergelijking met landelijke cijfers

Werkgelegenheid

Uit cijfers van het CBS¹⁴ blijkt dat in 2013 van het totaal aantal banen in Nederland 6% in de toeristisch-recreatieve sector te vinden was. Hiervan was 47% te vinden in de horecasector, een sector die slechts voor een beperkt deel (hotels) deel uitmaakt van het onderzoek voor het Land van Cuijk. Zonder de horecasector is het landelijke cijfer: 3,2%. Het Land van Cuijk scoort dan bovengemiddeld.¹⁵

Slaapplaatsbezettingsgraad

Hetzelfde CBS-onderzoek geeft ook cijfers over de slaapplaatsbezettingsgraad in Nederlandse logiesaccommodaties in 2013. Deze zijn vergeleken met de cijfers voor het Land van Cuijk. Hieruit blijkt dat in het Land van Cuijk de recreatiewoningen min of meer conform het landelijk gemiddelde scoren, maar dat de andere segmenten achter blijven. Dit komt deels doordat de grote en middelgrote steden over het algemeen een hogere bezettingsgraad laten zien dan de meer landelijke gebieden.

Tabel 6.1 Slaapplaatsbezettingsgraad in Nederland en in het Land van Cuijk

Logiesvorm	Nederland (2013)	Land van Cuijk (2014)
Hotels	43%	30%
B&B's, pensions	Onbekend	25%
Groepsaccommodaties	20%	11%
Recreatiewoningen	35%	31%
Campings (toeristische plaatsen)	11%	7%

¹³ Het LISA-bestand is een landelijke database met daarin informatie over vestigingen en werkgelegenheid in geheel Nederland. Dit is op het niveau van gemeenten beschikbaar.

¹⁴ Rapportage Toerisme 2014

¹⁵ Voor een zuivere vergelijking moet de hotelsector achterwege gelaten worden. De bijdrage van de toeristisch-recreatieve sector is dan lager dan de eerder genoemde 4,7% maar ligt nog wel boven de 3,2%.

Prijsniveau

Voor enkele typen verblijfsrecreatie (B&B's, groepsaccommodaties en campings) is geanalyseerd hoe het prijspeil in het Land van Cuijk zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Het blijkt dat het prijsniveau in het Land van Cuijk in grote lijnen vergelijkbaar is met het gemiddelde in ons land.

B&B's in het land van Cuijk zijn gemiddeld iets hoger geprijsd dan in Nederland als geheel: € 42,-- per persoon per nacht in het Land van Cuijk, tegen € 35,-- à € 40,-- per persoon per nacht landelijk. Groepsaccommodaties in het Land van Cuijk zijn daarentegen weer goedkoper dan gemiddeld. In het Land van Cuijk geldt een gemiddelde prijs van € 29,-- per persoon per nacht, terwijl dit landelijk circa € 35,-- per persoon per nacht is.

Het prijspeil van de reguliere campings (niet mini-campings) in het Land van Cuijk ligt net iets onder het landelijk gemiddelde (circa € 35,-- à € 40,-- per nacht voor een toeristische standplaats en verblijf van 4 personen). Het prijspeil voor mini-campings in het Land van Cuijk is in lijn met wat landelijk gebruikelijk is in dit segment (circa € 15,-- nacht voor 2 personen). Doordat het aantal kleine (dus goedkope) campings relatief groot is in het Land van Cuijk ligt het gemiddeld prijspeil van de kampeersector als geheel onder het landelijk gemiddelde.

Dagrecreatie

Voor de dagrecreatieve sector is het niet mogelijk om een betrouwbare en dus zinvolle vergelijking te maken met landelijke data.

6.3 Vergelijking met andere regio's

Data over het Land van Cuijk zijn vergeleken met gegevens over een aantal andere min of meer vergelijkbare regio's. Hierbij is vooral ingezoomd op de economische betekenis van de toeristisch-recreatieve sector.

Omdat de methodiek in elk onderzoek weer net iets anders is, is een nauwkeurige vergelijking niet te maken.

Regio Arnhem-Nijmegen

In 2012 is voor de regio Arnhem-Nijmegen een vergelijkbaar onderzoek gedaan als nu voor het Land van Cuijk¹⁶. Het blijkt dat de kampeersector in het Land van Cuijk iets beter scoort dan in de regio Arnhem-Nijmegen, de bungalowsector scoort vergelijkbaar, de andere deelsectoren scoren minder goed.

¹⁶ Toeristisch-recreatieve monitor Regio Arnhem Nijmegen 2011, ZKA Consultants & Planners 2012

Tabel 6.2 Slaapplaatsbezettingsgraad in de regio Arnhem-Nijmegen en in het Land van Cuijk

Logiesvorm	Regio Arnhem-Nijmegen (2011)		Land van Cuijk (2014)	
	Bedrijven	Eenheden	Bedrijven	Eenheden
Hotels		43%		30%
B&B's, pensions		onbekend		25%
Groepsaccommodaties		28%		11%
Recreatiewoningen		33%		31%
Campings (toeristische plaatsen)	99 overnachtingen/ standplaats		107 overnachtingen/ standplaats	

In de regio Arnhem Nijmegen komt naar de verblijfsrecreatievoorzieningen ongeveer 10% uit de regio zelf, 65% uit de rest van Nederland en 25% uit het buitenland. Het beeld voor het Land van Cuijk is sterk vergelijkbaar; ook hier komt 10% uit de eigen regio, uit de rest van Nederland 70-75% en uit het buitenland 15-20%.

De regionale werkgelegenheid in de toeristisch-recreatieve sector is in de regio Arnhem-Nijmegen 7%. Dat is dus hoger dan in het Land van Cuijk (4,7%).

Er is ook een vergelijking gemaakt van de aard en de omvang van het aanbod. Een sterke troef van de regio Arnhem-Nijmegen is de omvang van de hotelsector: 12% van de overnachtingen (Land van Cuijk: 6%). De hotelsector is een deelsector die altijd veel omzet genereert. De aanwezigheid van twee grotere steden is hiervoor een belangrijke verklaring.

Een andere opvallend verschil is de campingsector: de bedrijven in het Land van Cuijk zijn aanzienlijk kleiner van omvang dan in de regio Arnhem-Nijmegen. In het Land van Cuijk heeft een camping gemiddeld 73 standplaatsen, in Arnhem-Nijmegen 138.

Tabel 6.3: Totale logiesaanbod in de regio Arnhem-Nijmegen en in het Land van Cuijk

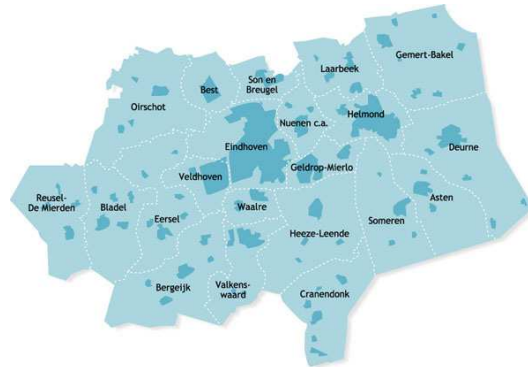
Logiesvorm	Regio Arnhem-Nijmegen (2011)		Land van Cuijk (2014)	
	Bedrijven	Eenheden	Bedrijven	Eenheden
Hotels	140	6.190 bedden	12	668 bedden
B&B's, pensions	onbekend	onbekend	40	261 bedden
Groepsaccommodaties	18	1.364 bedden	23	760 bedden
Recreatiewoningen	17	2.235 bedden	18	1.459 bedden
Campings	61	8.459 standplaatsen	35	2.570 standplaatsen
Jachthavens	13	3.014 ligplaatsen	4	620 ligplaatsen
Totaal Land van Cuijk	249	50.803		

Zuidoost Brabant

De economische betekenis van de vrijetijdssector van Zuidoost Brabant is in 2011 in beeld gebracht (peildatum 2010).¹⁷

Het aandeel van de werkgelegenheid in de vrijetijdssector in de totale werkgelegenheid van Zuidoost Brabant bedroeg 6,7%. De regio scoort daarmee hoger dan het Land van Cuijk (4,7%).

De slaappleatsbezetting in het Land van Cuijk is in alle typen bedrijven lager dan in Zuidoost Brabant. Met name voor het toeristisch kamperen zijn de verschillen groot. Zuidoost Brabant haalt een slaappleatsbezetting van 15%, het Land van Cuijk komt niet verder dan 7%.

Ten aanzien van het type aanbod zijn er twee opvallende verschillen. Ten eerste is in Zuidoost Brabant de hotelsector vrij sterk, met name door de aanwezigheid van Eindhoven. Wat ook opvalt is de bungalowsector die erg sterk is in Zuidoost Brabant. Waar het Land van Cuijk slechts één wat groter bungalowpark heeft, heeft Zuidoost Brabant er 9, met tezamen circa 10.000 slaappleatsen. Er zijn ook overeenkomsten. Zo zijn binnen de kampeersector ook in Zuidoost Brabant de mimicampings sterk vertegenwoordigd met ongeveer 2/3 van het aanbod.

Zuid-Holland zuid

De vrijetijdssector in Zuid-Holland Zuid was in 2011 goed voor 4% van de totale werkgelegenheid, zo blijkt uit onderzoek.¹⁸ Dat is dus lager dan in het Land van Cuijk (4,7%).

In deze regio worden de meeste overnachtingen gegenereerd door hotels, gevolgd door jachthavens. Met name het aandeel van de sector recreatiewoningen is in Zuid-Holland zuid fors kleiner: slechts 10% van het aantal overnachtingen, tegen ruim 27% in het Land van Cuijk.

Bij de jachthavens voeren in Zuid-Holland zuid, net als in het Land van Cuijk, de vaste ligplaatsen de boventoon: ongeveer 90% van de ligplaatsen zijn vaste plaatsen.

¹⁷ Monitor economische betekenis vrijetijdssector Zuidoost-Brabant. Nulmeting 2010. ZKA Consultants & Planners 2011

¹⁸ Economische betekenis toerisme en recreatie Zuid-Holland Zuid. ZKA Consultants & Planners 2012

Bijlage 1 Enquêtevragen

Vragenlijst verblijfsrecreatie

1. In welke gemeente is uw verblijfsrecreatie bedrijf gevestigd?
2. Kunt u aangeven binnen welke van de volgende categorieën uw bedrijf valt? Meerdere antwoorden mogelijk.
 - Hotel, motel
 - Bed & Breakfast, pension
 - Vakantie-/ bungalowpark, vakantiewoning(en)
 - Groepsaccommodatie(s)
 - Camping, minicamping
 - Jachthaven
 - Ander type bedrijf (geef toelichting)
3. Wat was in 2014 de totale capaciteit van uw bedrijf?
4. Is de capaciteit [van het aantal slaapplekken – standplaatsen – ligplaatsen] van uw bedrijf in 2014 veranderd t.o.v. 2013?
5. Kunt u aangeven met **hoeveel sterren** uw bedrijf in 2014 geclassificeerd was?
Bedrijfschap Horeca en Catering [Hotel, motel]
Stichting B&B Nederland en Bedrijfschap Horeca en Catering [B&B, pension]
ANWB [Vakantie- / bungalowpark, vakantiewoning(en)]
Nationale Classificatie Groepsaccommodaties [Groepsaccommodatie(s)]
ANWB [Camping, minicamping]
6. Kunt u voor 2014 een indicatie van het totaal aantal overnachtingen en / of van de gemiddelde bezettingsgraad geven?
7. Kunt u voor 2014 de gemiddelde prijs voor een overnachting per persoon geven?
8. Geef een inschatting hoeveel procent zakelijke en/ of toeristische overnachtingen u heeft.
9. Waar kwamen uw bezoekers in 2014 vandaan? Geef een inschatting van de herkomst van uw bezoekers in %:
 - Nederland: Land van Cuijk en directe omgeving
 - Nederland: ca. 50 km rond Land van Cuijk
 - Nederland overig
 - Buitenland
10. Wat is uw inschatting, in 2014 is het aantal bezoekers ten opzichte van het jaar ervoor:
 - veel gestegen
 - beetje gestegen
 - ongeveer gelijk gebleven
 - beetje gedaald
 - veel gedaald
11. Geef een inschatting, hoeveel procent van uw bezoekers valt in de volgende leeftijdscategorieën?
 - 0 - 15 jaar
 - 16 – 25 jaar
 - 26 – 45 jaar
 - 46 jaar en ouder

12. Geef een inschatting van de groeps grootte. Hoeveel procent van uw bezoekers valt in de volgende categorieën?

- 1 persoon
- 2 personen (stel)
- 3 – 5 personen (kleine groep)
- >5 personen (grote groep)

13. Hebben de volgende evenementen invloed op het aantal overnachtingen op uw bedrijf?

Evenement	Meer overnachtingen	Minder overnachtingen	Geen invloed
Nijmeegse Wandelvierdaagse	☐	☐	☐
Cuijkse Vierdaagse feesten	☐	☐	☐
Daags na de Tour, Boxmeer	☐	☐	☐
Militracks, Oorlogsmuseum Overloon	☐	☐	☐
Santa Fe Event, Oorlogsmuseum Overloon	☐	☐	☐
Maasheggenvlechten, Oeffelt	☐	☐	☐
Metworstrennen, Boxmeer	☐	☐	☐
Lichtjesoptocht, Boxmeer	☐	☐	☐
Vakantiejaarmarkt, Mill	☐	☐	☐
Wilbertoord pakt uut, Wilbertoord	☐	☐	☐
Sint Hubert op zijn best, Sint Hubert	☐	☐	☐
De Cuijks 11 Kroegentocht, Cuijk	☐	☐	☐
Ander(e) evenement(en), namelijk	☐	☐	☐

14. Biedt uw bedrijf de volgende commerciële diensten aan:

- Café / bar / restaurant
- Fietsverhuur
- Arrangement, namelijk:
- Overig, namelijk:

Vragenlijst dagrecreatie

1. In welke gemeente is uw dagrecreatie bedrijf gevestigd?

2. Kunt u aangeven binnen welke categorie uw dagrecreatie bedrijf / -aanbod valt? Meerdere antwoorden mogelijk.

- Museum, bezienswaardigheid
- Attractie(park), pretpark, speeltuin, midgetgolf
- Kinderboerderij, dierenpark, dierentuin
- Sier- en heemtuin, beeldentuin
- Boerderijbezoek, agrotourisme
- Ander type dagrecreatie bedrijf, namelijk (geef toelichting)

3. Wat was in 2014 de gemiddelde **entreprijs** per persoon per bezoek?

4. Kunt u voor 2014 een inschatting geven van de gemiddelde **overige uitgaven** (b.v. horecabestedingen)?

5. Kunt u voor 2014 een inschatting geven van het totaal aantal bezoekers geven?

6. Wat is uw inschatting, in 2014 is het aantal bezoekers ten opzichte van het jaar ervoor:

- veel gestegen Wat was de reden? Geef een toelichting
- beetje gestegen Wat was de reden? Geef een toelichting
- ongeveer gelijk gebleven Wat was de reden? Geef een toelichting
- beetje gedaald Wat was de reden? Geef een toelichting
- veel gedaald Wat was de reden? Geef een toelichting

7. Waar kwamen uw bezoekers in 2014 vandaan? Geef een inschatting van de herkomst van uw bezoekers in %.

- Nederland: Land van Cuijk en directe omgeving
- Nederland: ca. 50 km rond Land van Cuijk
- Nederland overig
- Buitenland

8. Hoeveel procent van uw bezoekers is op de dag van bezoek vanuit de eigen woonplaats en vanuit een tijdelijke verblijfplaats vertrokken?

9. Geef een inschatting, hoeveel procent van uw bezoekers valt in de volgende leeftijdscategorieën?

- 0 - 15 jaar
- 16 – 25 jaar
- 26 – 45 jaar
- 46 jaar en ouder

10. Geef een inschatting van de groepsgrootte. Hoeveel procent van uw bezoekers valt in de volgende categorieën?

- 1 persoon
- 2 personen (stel)
- 3 – 5 personen (kleine groep)
- >5 personen (grote groep)